

Entre Brussel·les i Poznan

- La UE només podrà plantar cara als EUA i la Xina en la lluita contra el canvi climàtic si està unida

JOSEP BORRELL*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 17.12.08

Si París bé val una missa, Dublín bé val un comissari. Així ho deuen haver pensat a Brussel·les a l'acceptar que cada país tingui el seu perquè els irlandesos puguin tornar a votar el Tractat de Lisboa després de les pròximes eleccions europees. Amb això s'enterra encara una mica més la idea de la Comissió com a govern federal europeu. Sobredimensionada, amb tants comissaris com estats, serà un nou punt d'equilibri intergovernamental, més que la representant de l'interès general europeu, un paper que cada vegada més correspondrà al Parlament.

Mentre la construcció d'Europa hagi de continuar sent per unanimitat faran falta difícils concessions, però almenys s'aclareix el camí de la reforma institucional, un dels tres temes del passat Consell de Brussel·les. Sobre els altres dos, el pla de relançament econòmic i el paquet energia/canvi climàtic, hi ha hagut diversos acords que són les úniques bones notícies en aquest horrible final d'any.

NO HA ESTAT fàcil superar les reticències nacionals per donar exemple a la resta del món en la lluita contra el canvi climàtic. Alemanya i Itàlia s'oposaven a mesures que podien comprometre l'ocupació i la competitivitat, Londres rebutjava un fons de solidaritat per ajudar els països de l'Est, i aquests, sobretot Polònia, reclamaven més temps i

menys exigències per reverdir les seves molt contaminants centrals de carbó.

Però tots sabien que no podien no arribar a un acord per assolir "els tres 20%" --reducció de les emissions, augment de l'eficiència energètica i participació de les energies renovables--, que havien acceptat el març del 2007. El tema de les energies renovables ja havia estat acordat amb el Parlament abans de la celebració de la cimera de Brussel·les, però aquesta havia de resoldre dos problemes especialment difícils: el pagament per les emissions de diòxid de carboni i l'ajuda per a la renovació ecològica dels països més pobres de la Unió Europea.

Les concessions han hagut de ser moltes, sobretot en l'aspecte referent als drets d'emissió. Per defensar la competitivitat de la indústria europea i evitar així deslocalitzacions, les quotes d'emissió continuaran sent gratuïtes fins a l'any 2020 per als sectors més contaminants. Es redueix l'esforç dels nous estats membres en energies renovables i reducció d'emissions, i se'ls assigna una mica més (el 12%) dels recursos generats pel pagament de les emissions, mentre les seves centrals de carbó només pagaran el 30% de les seves quotes el 2013, per arribar progressivament al 100% el 2020. A la pràctica, això implica reduir a 30.000 milions/any, a partir del 2013, els 50.000 que esperava obtenir la Comissió del sistema de subhasta dels drets d'emissió.

UN AUTÈNTICA filigrana molt a l'estil dels difícils acords en la família europea, però que no ha requerit negociacions de matinada. Massa concessions, en opinió de les oenagés i els verds, que denuncien un acord de mínims, però suficient per rebre des de Poznan el suport del responsable de les Nacions Unides per al canvi climàtic. Els eurodiputats

haurem de votar aquest acord dimecres a Estrasburg, però el marge de maniobra és molt estret, i els dos grans partits hi estaran majoritàriament a favor, perquè gran part del que ha acordat el Consell ja estava negociat amb el Parlament.

Mentre a Brussel·les la Unió Europea arribava a un compromís intern, a Poznan s'acabava la conferència de l'ONU sobre el clima. Una reunió que va ser rarament plàcida, potser perquè hi eren absents els principals actors: Obama encara no ha arribat i els europeus estaven dedicats a les seves coses. Això ha donat a la Xina l'oportunitat de consagrar-se com la gran protagonista dels acords futurs. Finalment, dissabte de matinada, a Poznan es va produir un significatiu pols entre la Unió Europea i els països del Sud (el G-77) i no es va poder assolir un acord sobre el finançament, que serà la qüestió bàsica a Copenhaguen a finals del 2009.

L'exemple que Europa ha volgut donar amb el seu acord de Brussel·les no ha estat suficient per arribar a un pacte sobre el fons que ha de finançar l'adaptació dels països més pobres a les conseqüències del canvi climàtic. Aquest fons s'ha de nodrir amb el 2% dels recursos generats pel "mecanisme de desenvolupament net", que permet als països desenvolupats reduir emissions als països del Sud a canvi de crèdits d'emissió.

La Unió Europea s'oposava que els països beneficiaris poguessin tenir accés directe als recursos del fons sense passar per un intermediari com pot ser el Banc Mundial. Aquests no accepten la desconfiança que això implica, i al final van guanyar aquesta part del pols. Però més important era la petició que aquest 2% s'apliqués també al mercat del carboni, cosa que suposava un fenomenal canvi d'escala en els recursos generats,

d'uns quants centenars de milions d'euros a algunes desenes de milers de milions. No li falta raó al G-77, però la qüestió era massa important i la Unió Europea no va cedir. Ho va deixar per a Copenhaguen.

PER AIXÒ, l'acord de Brussel·les ha estat acollit amb bastanta fredor a Poznan, on els països en desenvolupament han pres plena consciència de la realitat del canvi climàtic i es configuren com a actors fonamentals de la negociació. Gràcies a l'acord de Brussel·les, la Unió Europea podrà conservar un paper destacat. Però no ens enganyem: quan els Estats Units d'Obama tornin a la taula de les negociacions climàtiques, seran ells i la Xina els que donaran forma als nous acords del post-Kyoto. I només estant molt units, els europeus podrem continuar influint.

* President de la Comissió de Desenvolupament del Parlament Europeu.